

ปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของ ที่ทำการปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ณัชชา คำพยอม

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 396 คน นำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 396 คน มีอายุ 41 - 50 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ อายุ 31 - 40 ปี อายุ 51 - 60 ปี อายุมากกว่า 60 ปี และอายุ 20 - 30 ปี ตามลำดับ การศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับปวส./อนุปริญญา และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ตามลำดับ มีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด รองลงมา อาชีพอื่น ๆ อาชีพพนักงานบริษัท อาชีพข้าราชการ และอาชีพธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของที่ทำการปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง

3. ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีดังนี้ ประชาชนสามารถดำเนินการร้องทุกข์ได้เมื่อมีปัญหา และได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม และเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่ประชาชนเข้ามาติดต่อได้อย่างรวดเร็วและเข้าใจง่าย รองลงมา ประชาชนติดต่องานได้สะดวกรวดเร็ว, มีการจัดระเบียบปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างถูกต้องและเที่ยงตรงไม่เลือกปฏิบัติกับประชาชน, เจ้าหน้าที่เต็มใจในการให้บริการกับประชาชนและปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติและมีความสุขพออ่อนน้อมถ่อมตน, มีความรับผิดชอบต่อความเดือดร้อนของประชาชน, มีการชี้แจงค่าใช้จ่ายและแจ้งข้อมูลให้ประชาชนสามารถรับรู้และตรวจสอบได้, เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย, เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้กับประชาชนอย่างเสมอภาคไม่ได้เอื้อประโยชน์เนื่องจากความสัมพันธ์ส่วนตัว และเจ้าหน้าที่มีการพัฒนาความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการประชาชนไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้งานเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วให้กับประชาชน ตามลำดับ

คำสำคัญ : คุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the integrity and transparency of the operations of government offices in Sri Satchanalai District, Sukhothai Province, 2) to study the factors of morality and transparency in accordance with the principles of good governance. The government's operations influenced public confidence in Sri Satchanalai district, Sukhothai province, using questionnaires collected from a sample of 396 people and analyzed and processed by computer. Statistics used include percentage, mean, standard deviation. the results showed.

1. A sample of 396 respondents was the most 41 - 50 years old, followed by 31 - 40 years old, 51 - 60 years old, over 60 years old and 20 - 30 years old respectively. The most bachelor's degrees, followed by elementary education, junior high school, diploma/diploma, and high school/diploma, respectively, have the most farmer occupations. Other occupations, company employee occupations, civil servant occupations, and private business careers, respectively.

2. Public opinion on the integrity and transparency of the government's operations as a whole is very high, and when considered on a case-by-case basis, it is found that the rule of law, the morality, transparency, and accountability principles are very high. The main aspects of engagement and value are moderate.

3. Suggestions of public opinion on morality and transparency factors in accordance with the principles of good governance in the operation of the government office that influence public confidence in Sri Satchanalai District, Sukhothai Province are as follows: The public can make grievances when there is a problem, and are assisted by the authorities with fairness and counseling staff on issues that the public comes into contact quickly and easily understand. Followed by The public is quick and easy to contact, the officers are organized correctly and fairly, do not discriminate against the public, the officers are willing to serve the public and perform their duties fairly, non-discriminatory and with humble courtesy, are responsible for the suffering of the people, have clarified the costs and informed the public to be able to recognize and investigate, the officers are attentive to the duties assigned to them, the officers perform the duties to the public equally, are not conducive to personal relations, and the officers have developed the knowledge necessary to perform their duties in the public service, whether it is the use of technology to facilitate and speed up the public. respectively

Keywords: Integrity and transparency based on good governance principles

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันให้ความสำคัญและให้ความสนใจกับหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรมทำให้ผู้นำขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการยอมรับและความเชื่อมั่นจากประชาชน

ดัชนีชี้วัดคะแนนปลอดคอร์รัปชันในประเทศไทยประจำปี พ.ศ. 2564 (2021) ตกลงต่ำสุดในรอบ 4 ปี สวนทางยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่ตั้งเป้าทำให้ได้ไม่ต่ำกว่า 50 คะแนนภายใน ปี พ.ศ. 2565 (2022)

ดัชนีดังกล่าววัดโดยองค์กร Transparency International ซึ่งจัดการประเมินผลทุกๆ ปี โดยอาศัยฐานข้อมูลด้านความโปร่งใสและคอร์รัปชันกว่า 10 ฐานข้อมูลทั่วโลกมาประมวลเป็นตัวเลขและจัดอันดับ โดยปีนี้ประเทศไทยได้คะแนนไป 35 คะแนน นับเป็นค่าต่ำสุดในรอบ 10 ปี

ขณะเดียวกัน เมื่อนำมาจัดอันดับ (Ranking) พบว่าอันดับของประเทศไทยในปี 2564 (อันดับที่ 110 จาก 180 ประเทศ) นับว่าเป็นอันดับต่ำที่สุดในรอบ 10 ปีเช่นกัน เทียบกับปีอื่น ๆ ดังนี้

พ.ศ. 2555 อันดับ 88

พ.ศ. 2556 อันดับ 102

พ.ศ. 2557 อันดับ 85

พ.ศ. 2558 อันดับ 76

พ.ศ. 2559 อันดับ 101

พ.ศ. 2560 อันดับ 96

พ.ศ. 2561 อันดับ 99

พ.ศ. 2562 อันดับ 101

พ.ศ. 2563 อันดับ 104

พ.ศ. 2564 อันดับ 110

อันดับและคะแนนตกลงสวนทางกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญปี 2560 โดยแผนแม่บทประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2563 - 2580) กำหนด Road Map ไว้ว่า ปี 2565 จะต้องขยับมาเป็นอันดับ 1 ใน 54 และหรือได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 50 คะแนน จากการประเมินผ่านดัชนีการรับรู้การทุจริตของ Transparency International นอกจากนี้ยังปรับคะแนนเป้าหมายสูงขึ้นทุก 5 ปี และกำหนดว่าเมื่อครบตามยุทธศาสตร์ 20 ปีแล้วจะต้องเป็นประเทศปลอดคอร์รัปชัน ติดอันดับ Top 20 และได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 73 คะแนน

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้ศึกษาใช้กรอบความคิดทฤษฎีเรื่องความโปร่งใส (Transparency) โดยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาและการวิเคราะห์ผลการศึกษาซึ่งหัวใจหลักในการศึกษาวิจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย 1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) 2. หลักคุณธรรม (Morality)

3. หลักความโปร่งใส (Accountability) 4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) 6. หลักความคุ้มค่า (Cost-Effectiveness or Economy)

ที่ทำการปกครอง มีฐานะเป็นนิติบุคคล สังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยมีวิสัยทัศน์ (Vision) คือ “การบริหารราชการในระดับพื้นที่มีความเข้มแข็ง เพื่อความมั่นคงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน” บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชน โดยการดำเนินงานของที่ทำการปกครอง จะต้องมีการดำเนินงานควบคู่กับหลักคุณธรรมและนิติธรรม มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ของการปฏิบัติงานของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สรุปได้ว่าแนวคิดในเรื่องหลักความโปร่งใส ได้เน้นความโปร่งใสที่มาจาก การตรวจสอบของภาคประชาชน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของที่ทำการปกครองเพื่อนำมาซึ่งความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ ลดปัญหา การทุจริตคอร์รัปชัน และทำให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงมีการศึกษาและค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับ “ปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ซึ่งที่ทำการปกครองอำเภอได้ใช้หลักธรรมาภิบาลเรื่องความโปร่งใสมาบริหารงาน จนทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของที่ทำการปกครอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สมมติฐาน

ประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันจะมีความเชื่อมั่นด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

3. ขอบเขตด้านประชากร

3.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ 5 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลหาดเสี้ยว ตำบลบ้านตึก ตำบลป่าจ้าว ตำบลดงคู่ และตำบลศรีสัชนาลัย จำนวน 33,859 คน (สถิติประชากรจากทะเบียนบ้าน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย, 2565)

3.2 กลุ่มตัวอย่างประชากรใช้สูตรของทาโรยามาเน (Yamane, 1976, p.1088) จำนวน 396 ตัวอย่าง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย” ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา รวบรวม แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาและใช้ในการวิเคราะห์ผลการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารราชการที่ดี พ.ศ. 2546
2. แนวคิดเกี่ยวกับความโปร่งใส
3. การทุจริตและทิศทางการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย
4. บริบททั่วไปของที่ทำการปกครองอำเภอ
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฐิติวัชร อริยะเลิศชัย (2562) ได้ศึกษาเรื่องความผูกพันในองค์กรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากรในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐซึ่งกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้จะประกอบด้วย ข้าราชการ และพนักงานราชการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ทั่วประเทศ จำนวน 532 คน ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันในองค์กรด้านจิตใจส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากรในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ทั่วประเทศเพียงด้านเดียว แต่ความผูกพันในองค์กรด้านการคงอยู่ และด้านบรรทัดฐานไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากรในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ทั่วประเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับระดับความผูกพัน ดังนี้ ด้านจิตใจ ด้านบรรทัดฐาน และด้านการคงอยู่ และระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงาน องค์กรบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น ด้านความช่วยเหลือ ด้านความสำนึกในหน้าที่ ด้านความอดทนอดกลั้น และด้านความร่วมมือ

เบญจพร จันทรโคตร (2562) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ จะประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ทุกคนภายในของอบต.ปากนคร ที่มีอายุการทำงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และครอบคลุมทุกระดับสายการบังคับบัญชา, ผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของขององค์กรบริหารส่วนตำบลปากนคร ที่เข้ามา รับบริการ ในปีงบประมาณ 2558, และการสุ่มตัวอย่างในทางสถิติ โดยสำนักงาน ป.ป.ช. กำหนดให้หน่วยงานส่งรายชื่อผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 300 คน และผู้วิจัยทำการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลปากนคร มีคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงานในองค์กรบริหารส่วนตำบลปากนครมีความปลอดจากการทุจริตในการปฏิบัติงานในระดับสูง โดยมีคะแนน คะแนนดัชนีร้อยละ 71.43 และมีดัชนีความโปร่งใสในด้านการปฏิบัติงานและด้านความพร้อมรับผิด คะแนนดัชนีร้อยละ 73.61 อยู่ในระดับสูง ส่งผลทำให้ องค์กรบริหารส่วนตำบลปากนคร มีคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานในระดับสูง

ภิกษุศักดิ์ กัลยาณมิตรและคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่องผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี โดยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องเข้ารับการประเมินผลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสระบุรี จำนวน 104 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลตำบล จำนวน 34 แห่ง และองค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน 70 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ซึ่งมีการพิจารณาผลโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี มีความคิดเห็นของประชาชนผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามประสบการณ์ในการรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ ในด้านความโปร่งใสของหน่วยงาน ได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 80.67 โดยได้คะแนนจาก EIT เท่ากับร้อยละ 81.24 ซึ่งแสดงให้เห็นภาพลักษณ์ด้านความโปร่งใสของหน่วยงานที่สูงมาก และระบบการดำเนินงานได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 85.98 และได้คะแนนจาก EIT เท่ากับร้อยละ 83.02 ซึ่งมีความสอดคล้องกัน แสดงให้เห็นภาพลักษณ์ด้านความโปร่งใสที่ดีที่มีต่อระบบการดำเนินการในองค์กรที่ดีมาก ด้านความโปร่งใสที่แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนสูงมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การดำเนินงานขององค์กรได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 85.98 การตอบสนองข้อร้องเรียนได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 75.36 ความพร้อมรับผิดได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 85.73 ความปลอดจากการทุจริตในการปฏิบัติงานได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 85.73 และวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กรได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 69.26

สหศักดิ์ ฤทธิรักษา (2558) ได้ศึกษาความพึงพอใจความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณนั้น ได้ใช้เครื่องมือแบบสอบถามความพึงพอใจ ของประชาชนในการบริหารงานความโปร่งใสของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 72 คน ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมความพึงพอใจของประชาชนในการบริหารงานความโปร่งใสด้านความไว้วางใจประชาชนมีความไว้วางใจและ ความเชื่อมั่นในการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา

ประชาชนมีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการบริหารงานของเทศบาล อยู่ในระดับมาก รองลงมาประชาชนมีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการบริหารงานของเทศบาล อยู่ในระดับมาก เนื่องจากสาเหตุที่ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความยุติธรรม มีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเทศบาลมีการวางตัวเป็นกลางโดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมโครงการต่างๆ และมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานในการบริหารงานและการพัฒนา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ และมีภาพรวมความพึงพอใจของประชาชนในการบริหารงานความ โปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการให้บริการแก่ประชาชน อยู่ในระดับมาก รองลงมาเทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการเผยแพร่โครงการและกิจกรรมต่างๆ อยู่ในระดับมากเนื่องจากสาเหตุที่มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนขอดูได้โดยสะดวก ทั้งนี้ได้เปิดช่องทางให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลข่าวสาร เช่น การจัดสัมมนาต่างๆ โทรทัศน์ เป็นต้น และยังเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้เทศบาลมีการจัดสถานที่หรือตั้งศูนย์ข้อมูล ข่าวสารให้บริการประชาชน โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในผลการพิจารณา การจัดลำดับ การให้บริการก่อน - หลัง และอัตราค่าบริการหรือข้อมูลข่าวสารในนโยบายและการตีความหรือแนวทางการดำเนินงานแผนงานโครงการและงบประมาณประจำปี คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานที่มีความสำคัญต่อสาธารณชนเป็นระยะ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำกรปกครองมีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เพื่อศึกษาคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของที่ทำกรปกครองอำเภอและศึกษาปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำกรปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 33,859 คน ประกอบด้วย 5 ตำบล ดังนี้ ตำบลหาดเสี้ยว ตำบลบ้านตึก ตำบลป่าจิว ตำบลดงคู่ และตำบลศรีสัชชนาลัย (สถิติประชากรจากทะเบียนบ้าน อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย, 2565)

2. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 ตัวอย่าง (Yamane, 1976, p.1088)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตในองค์กรและหน่วยงานรัฐที่มีต่อประชาชน แนวคิดหลักคุณธรรมตามหลักธรรมมาภิบาลในการดำเนินงานในองค์กรและหน่วยงาน แนวคิดหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส ความคุ้มค่าและหลักนิติธรรม ในการดำเนินงานในองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ

2. สร้างแบบสอบถามปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองมีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสะเกษนาลัยให้ครอบคลุมตัวแปรที่กำหนด โดยดำเนินการปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา/การค้นคว้าอิสระ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่วัดเพื่อให้แบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้น สามารถวัดได้เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตามที่ต้องการ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence Index) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาในประเด็นที่ต้องการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง

4. นำแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะข้อที่อยู่ในเกณฑ์และข้อที่ปรับปรุงแล้ว นำมาสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์กับผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อำเภอศรีสะเกษนาลัย จังหวัดสุโขทัย

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อนำไปแจกให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ววิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยการนำข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาประมวลโดยใช้วิธีในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์คุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีสะเกษนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำกรปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีษะนาลัย จังหวัดสุโขทัย ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย เพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และอายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) และการทดสอบเปรียบเทียบความแปรปรวนของข้อมูล 2 ชุด (F-Test) ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ที่แตกต่างกันจะมีความเชื่อมั่นด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำกรปกครองแตกต่างกัน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำกรปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีษะนาลัย ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ เพื่อศึกษาคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของที่ทำกรปกครองในพื้นที่อำเภอศรีษะนาลัย จังหวัดสุโขทัย เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำกรปกครองที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีษะนาลัย จังหวัดสุโขทัย ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 396 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.3 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 49.7 ประชาชนมีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 31.6 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 23.0 อายุ 51-60 ปี ร้อยละ 21.0 อายุ มากกว่า 60 ปี ร้อยละ 13.4 และอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 11.1 ประชาชนมีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 27.5 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 26.8 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 20.7 ระดับปวส./อนุปริญญา ร้อยละ 14.1 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 10.9 และประชาชนมีอาชีพอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 45.2 อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 18.4 อาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 15.7 อาชีพข้าราชการ ร้อยละ 10.9 และอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 9.8

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำกรปกครองที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีษะนาลัย จังหวัดสุโขทัย

1. ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำกรปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านของความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีษะนาลัย พบว่า

2. ความเชื่อมั่นด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$)

3. ความเชื่อมั่นด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$)

4. ความเชื่อมั่นด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$)

5. ความเชื่อมั่นด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$)

6. ความเชื่อมั่นด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$)

7. ความเชื่อมั่นด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบัณฑิตด้านคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล
ในการดำเนินงานของที่ทำการปกครองที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีษะนาถาย
จังหวัดสุโขทัย

1. สิ่งที่ท่านมีความเชื่อมั่นมากที่สุดในการปฏิบัติงานของที่ทำการปกครอง

1.1 ประชาชนสามารถดำเนินการร้องทุกข์ได้เมื่อมีปัญหา และได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม การดำเนินงานรวดเร็ว ร้อยละ 19.11

1.2 การจัดระเบียบปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างถูกต้องและเที่ยงธรรมไม่เลือกปฏิบัติกับประชาชน ร้อยละ 10.29

1.3 มีการชี้แจงค่าธรรมเนียมโดยการประกาศแจ้งข้อมูล ประชาชนสามารถรับรู้และตรวจสอบได้ ร้อยละ 4.41

1.4 ความใส่ใจต่อหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 11.02

1.5 มีความรับผิดชอบต่อความเดือดร้อนของประชาชน ร้อยละ 5.88

1.6 เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างตั้งใจถูกต้อง ร้อยละ 3.67

1.7 ประชาชนติดต่องานได้สะดวกรวดเร็ว ร้อยละ 13.97

1.8 เจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่ประชาชนเข้ามาติดต่ออธิบายวิธีการขั้นตอนให้กับประชาชนได้อย่างรวดเร็วและเข้าใจง่าย ร้อยละ 19.11

1.9 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้กับประชาชนอย่างเสมอภาคไม่ได้เอื้อประโยชน์เนื่องจากความสัมพันธ์ส่วนตัว ร้อยละ 2.20

1.10 เจ้าหน้าที่เต็มใจในการให้บริการกับประชาชนและปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติและมีความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน ร้อยละ 9.55

1.11 เจ้าหน้าที่มีการพัฒนาความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการประชาชนไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วให้กับประชาชน ร้อยละ 0.73

2. สิ่งที่ท่านควรเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อจะไปสู่การพัฒนาการบริการและการปฏิบัติงานของที่ทำการปกครองอำเภอ

2.1 ควรมีความยืดหยุ่นในการให้บริการไม่ถือกฎเคร่งครัดจนเกินไป ควรมีการจัดทำข้อมูล เอกสารป้าย แผ่นพับ หรือเอกสารอื่นๆ ที่เป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนได้อย่างชัดเจน ร้อยละ 22.22

2.2 เจ้าหน้าที่ควรมีความกระตือรือร้นให้มากขึ้นในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 16.66

2.3 อำเภอควรมีการจัดระบบและลดขั้นตอนในการให้บริการกับประชาชนเนื่องจากในการติดต่อแต่ละครั้งของประชาชนในเวลาในการติดต่อค่อนข้างนานและมีขั้นตอนในการติดต่อค่อนข้างมาก ร้อยละ 44.44

2.4 ควรเพิ่มตู้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการให้บริการ ร้อยละ 16.66

ข้อเสนอแนะ

ความเชื่อมั่นมากที่สุดในการปฏิบัติงานของที่ทำการปกครอง ประชาชนมีความเห็นว่าเป็นประชาชนสามารถดำเนินการร้องทุกข์ได้เมื่อมีปัญหา และได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม การดำเนินงานรวดเร็วและเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่ประชาชนเข้ามาติดต่ออธิบายวิธีการขั้นตอนให้กับประชาชนได้อย่างรวดเร็วและเข้าใจง่าย รongลงมา ประชาชนติดต่องานได้สะดวกรวดเร็ว มีการจัดระเบียบปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างถูกต้องและเที่ยงตรงไม่เลือกปฏิบัติกับประชาชน, เจ้าหน้าที่เต็มใจในการให้บริการกับประชาชนและปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และมีความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน, มีความรับผิดชอบต่อความเดือดร้อนของประชาชน, มีการชี้แจงค่าธรรมเนียมโดยการประกาศแจ้งข้อมูล ประชาชนสามารถรับรู้และตรวจสอบได้, เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างตั้งใจถูกต้อง, เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้กับประชาชนอย่างเสมอภาคไม่ได้เอื้อประโยชน์เนื่องจากความสัมพันธ์ส่วนตัว และเจ้าหน้าที่มีการพัฒนาความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการประชาชนไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้งานเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วให้กับประชาชน จำนวน 136 คน อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการและการบริการให้กับประชาชนมีความสะดวกรวดเร็ว มีความถูกต้อง เที่ยงตรงไม่เลือกปฏิบัติ ให้การช่วยเหลือและบริการประชาชนจนเป็นที่พึงพอใจ และมีข้อเสนอแนะจากประชาชน จำนวน 18 คน โดยส่วนใหญ่เสนอแนะในเรื่องการจัดระบบและลดขั้นตอนในการให้บริการกับประชาชนเนื่องจากการติดต่อแต่ละครั้งของประชาชนในเวลานในการติดต่อค่อนข้างนานและมีขั้นตอนในการติดต่อค่อนข้างมาก รongลงมาได้แก่ ความยืดหยุ่นในการให้บริการไม่ถือกฎเคร่งครัดจนเกินไป ควรมีการจัดทำข้อมูล เอกสาร ป้าย แผ่นพับ หรือเอกสารอื่นๆ ที่เป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนได้อย่างชัดเจน, เจ้าหน้าที่ควรมีความกระตือรือร้นให้มากขึ้น ในการปฏิบัติงาน และควรเพิ่มผู้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการให้บริการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาระดับความเห็นของประชาชนต่อคุณธรรมและความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของที่ทำการปกครอง ทุกระยะ 1 ปี เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการบริหารงานของที่ทำการปกครองอำเภอศรีสัชชนาลัย ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวเป็นข้อมูลในการพัฒนางานบริหารของที่ทำการปกครองอำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

เอกสารอ้างอิง

- จิตติวัชร อริยะเลิศชัย. (2561). ความผูกพันในองค์กรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากรในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2552). การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพลส
- ที่ทำการปกครองอำเภอศรีสัชกาลย์. (2565). ประวัติอำเภอศรีสัชกาลย์. ที่ว่าการอำเภอศรีสัชกาลย์
- เบญจพร จันทรโคตร. (2561). การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
- พิสิทธิ์ อุดชาชน และคณะ. (2558). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ภิกษุศักดิ์ กัลยาณมิตร และคณะ. (2558). ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ ฉบับที่ 1
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (2558). โครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (ITA) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- สหศักดิ์ ฤทธิ์รักษา. (2558). ความพึงพอใจความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุธิดา พานิชกิจโกศลกุล. (2556). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงมหาดไทย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สิรินภา ทาระนัด. (2561). การศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). คู่มือแนวทางการสร้างมาตรฐานความโปร่งใสของส่วนราชการ. นนทบุรี:สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กระทรวงยุติธรรม. (2557). การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ. นนทบุรี: สำนักพิมพ์กระทรวงยุติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. (2561). **โครงการประเมิน
คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ**. สืบค้นเมื่อ 2
พฤศจิกายน 2565. จาก <http://www.pacc.go.th/index.php/ita>.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2555). **หลักธรรมาภิบาลของการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา